УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА



SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 222. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5-го ГРУДНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 5, 1969 No. 222. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 4 грудня 1969

В АМЕРИЦІ

НІКСОН ЗВІЛЬНИВ ЗІ СТАНОВИЩА директора Крайового Федерального Моргеджового Товариства Реймонда Г. Лепіна, який разом зі своїми демократичними прихильниками твердить, що це звільнення сталося з політичних причин і що воно незаконне. Ніксон вислав до Лепіна листа, в якому твердить, що звільняє його з праці на основі закону з 1968-го року. Адвокат Лепіна заявив, що він заскаржить в суді, де буде домагатися, чому Ніксон звільнив його клієнта, не подаючи дійсної причини цього акту, подаючи загально, що робить це з „добре умотивованої причини". Ніксон мав би був подати причину звільнення Лепіна.

ДОРАДНИК ПРЕЗИДЕНТА Д-Р АРТУР Ф. БИРНС заявив, що не добре є згори визначати, що Федеральний бюджет на 1971-ий рік не сміє перевищити суми 192.8 більйона дол. Він казав, що Конґрес саме тепер свалює податкову реформу, яка може спричинити те, що занизькою буде та висота для бюджету, яку визначив Конґрес. Зменшення податків залишить доляри в кишенях платників податку, що сприятиме поборюванню інфляції, яке плянує Уряд. Треба не тільки реформувати податкову систему, але і витрати федерального Уряду. Бирнс в січні 1970 р. має стати головою Федеральної Резервової Системи.

ЧЛЕН РАДИ ДИРЕКТОРІВ Федеральної Резервової Системи Андрю Ф. Бріммер, промовляючи в Піттсбургу, Па., твердив, що монетарні обмеження, які існують від року, не сповільнили темпу економічного збільшення і не припинили інфляції, і тому треба ці обмеження продовжувати, бо „ми мусимо виграти битву в боротьбі проти інфляції". На думку Бріммера монетарні обмеження утруднили кредити, що мало деякий вплив на економіку, але не спричинило сповільненя інфляційного тиску. Поборюючи інфляцію, казав Бріммер, треба дбати про це, щоб не пошкодити економіці та не спричинити економічної знижки.

ГЕНРІ ФОРД ДРУГИЙ, ПРОМОВЛЯЮЧИ на терені Гарвардського університету, заявив, що це всім ясно, що автомобільна промисловість мусить випродукувати такі авта, які не будуть занечищувати повітря, як це тепер діється. Американський нарід, казав Форд, потребує чистого повітря, і за кілька років ніхто не схоче купувати авт, які будуть занечищувати повітря в американських містах. Форд думає, що не можна буде продукувати авт, які порушував би електричний струм або пара, тому авта мусять мати окремий реактор, в якому спалювалися б ті всі дими, що виникають при спалюванні газоліни.

ПРОВІДНИК УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ домагається, що школи повинні працювати цілий рік, не перериваючи праці в школі під час літніх вакацій. Цього домагається виконний секретар Вчительського Товариства в стейті Массачусетс Віллія Г. Гіберт. Він сказав: „Хочу сказати, що, на мою думку прийде час, і він повинен прийти, коли наші школи будуть відкриті цілий рік, впродовж 12-ох місяців". Учні й учителі повинні працювати в школах три четвертини року, але і ті і ті повинні мати можливість працювати в школах і під час четвертої чверти.

У СВІТІ

У ГЕЛЬСИНКАХ У ФІНЛЯНДІЇ ВІДБУЛОСЯ в минулий вівторок шосте з черги засідання американсько-совєтської конференції про обмеження стратегічної зброї. Як у всіх попередніх випадках — засідання було строго засекречене і проголошено, що воно було „конструктивне".

„ВЕЛИКІ ЧОТИРИ" ВІДБУЛИ в минулий вівторок 2 грудня ц. р. у Ню Йорку, в помешканні американського амбасадора до Об'єднаних Націй Чарльса В. Иоста знову нараду в справі ситуації на Близькому Сході. Нарада тривала 4 години й була першою від 1-го липня ц. р., коли-то припинено ті зустрічі амбасадорів ЗСА, СССР, Британії і Франції. СССР, постачаючи далі зброю Єгиптові й Сирії, підтримує їх непоступливе становище.

СОВЄТИ ЗАКИНУЛИ АВСТРІЇ порушення її невтральности продажем контрольованої державою австрійської автомобільної фабрики одній канадійській компанії. Совєти твердять, що та канадійська компанія насправді орудує західньо - німецьким капіталом і тому невтральна Австрія не мала права продавати своєї фабрики насправді — Західній Німеччині.

ПІВНІЧНА КОРЕЯ ЗВІЛЬНИЛА трьох американських летунів, що їх північно - корейські комуністи збили в їх гелікоптером ще 17 серпня ц. р. Американських Уряд перепросив Північну Корею за те, що той гелікоптер залетів над її територію.

В ЯПОНІЇ ВІДБУДУТЬСЯ 27 грудня ц. р. парляментарні вибори. Уряд прем'єра Ейсаку Сато передчасно розписав ті вибори, використовуючи добре враження, що його в японському народі зробило домовлення Ейсаку Сато з президентом Ніксоном під час відвідин японського прем'єра в Білому Домі в минулому місяці.

У БРИТАНІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ конфлікт між урядом Партії Праці прем'єра Гаролда Вільсона й робітничими спілками, які традиційно були завжди головною підпорою Партії Праці: в обличчі гострої опозиції збоку робітничих спілок уряд зрікся плянованого законопроєкту про замороження цін і платень, заступивши його законопроєктом про обмеження підвишки заробітків від 2.5 відс. до 4.5 відс. Робітничі спілки знову загрозили гострою боротьбою проти такого пляну.

МОСКОВСЬКА „КРАСНАЯ ЗВЄЗДА" СТВЕРДИЛА, що Совєти далі вивіновують кубинські збройні сили „найmodернішою зброєю і військовим вирядом". Статтю на цю тему проголошено з нагоди „Дня кубинських збройних сил". Названий орган совєтських збройних сил пригадує, що в минулому місяці совєтський військовий міністер Андрей Ґречко відвідав Кубу і там переговорював з кубинськими старшинами про потреби кубинської армії.

В КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАЇ ЗНОВУ ОБМЕЖЕНО свободу рухів чужинців. Чужинці, які мешкають в Пейпінґу, не мають права порушатись свобідно навіть на цілому терені тієї китайської столиці.

В АНГЛІЇ ХТОСЬ ВИМАЛЮВАВ чорною мазюкою велику свастику на пам'ятнику Джана Кеннеді. Той пам'ятник поставлено у честь скритовбитого американського Президента в Раннімед, місті, в якому у 1215 році проголошено „Велику Хартію Свобід".

Палатна Комісія схвалила збільшити пенсії соціяльного забезпечення на 15%

Вашингтон. — Палатна Комісія Способів і Засобів, від якої залежні всі фінансові рішення Конґресу, 3-го грудня одноголосно схвалила збільшити пенсії соціяльного забезпечення на 15 відсотків, і то з важністю від 1-го січня 1970 року. Президент Ніксон пропонував збільшити ці пенсії тільки на 10 відсотків, і то з важністю аж від 1-го березня 1970-го року, так що пенсіонери дістали б збільшені чеки аж 3-го квітня. Голова Палатної Комісії конґресмен демократ з Аркенсо Вілбур Д. Міллс заявив, що в найближчих днях перешле рішення Комісії повній Палаті Репрезентантів. Сподіваються, що цей законопроєкт буде схвалений ще в цьому році. Президент Ніксон пропонував, щоб в майбутньому пенсії соціяльного забезпечення автоматично збільшувати у зв'язку зі збільшенням коштів прожитку. Комісія не вирішувала цієї справи, бо думає її схвалити в найближчому році. Теперішні пенсії пересічно становлять 100 долярів місячно, вони мають бути збільшені до 115 долярів. Пересічна пенсія для подружжя тепер становить 168 долярів, вона має бути збільшена до 193.20 доляра.

Сенат збільшив звільнену від оподаткування квоту до 800 долярів

Вашингтон. — Сенат більшістю 58-ох до 37-ох голосів схвалив збільшити звільнену від оподаткування квоту з 600 долярів до 800 долярів. Це збільшення має відбутися в двох ратах: в 1970-му році квоту 600 долярів збільшать до 700 долярів, а в 1971-му році до 800. Внесення збільшити вільну від оподаткування квоту поставив сенатор демократ із Теннесі Алберт Гор. Уряд є проти завеликого збільшення цієї квоти, бо це зменшило б прибутки з податків. Президент Ніксон давніше заявив, що він поставить вето проти законопроєкту, в якому буде проєкт збільшити вільну від податків квоту до 800 долярів, або і вище.

Палатна Комісія Видатків зменшила оборонний бюджет на 5.3 більйона

Вашингтон. — Палатна Комісія Видатків пішла за прикладом ощадностевої політики Уряду та схвалила зменшити бюджет Департаменту Оборони, запропонований в сумі 75.2 більйона, на 5.3 більйона. Це найбільше зменшення військового бюджету від 1954-го року, коли після війни в Кореї зменшили. були бюджет на оборону на 6.3 більйона. Комісія мотивувала зменшення оборонного бюджету тим, що зменшилися бої у В'єтнамі, і тим, що взагалі плянується зменшити видатки федерального уряду. Комісія висловила застереження щодо запропонованих видатків Департаментом Оборони на різні роди нової зброї. Пентагон сподівався зменшення свого бюджету у зв'язку з загальною ощадностевою політикою президента Ніксона.

Шотляндці вшанували „МекЮзика"

Оттава, Канада. — Місцевий „Оттава Джорнелі" в числі з 29-го листопада ц. р. у повідомленні п. з.: „Товариство св. Андрія вшановує МекЮзика" пише:

„Тому, що св. Андрій є патроном однаково, як України, так і Шотляндії, було цілком на місці мати за почесного гостя на 123-му річному прийнятті Товариства св. Андрія „українського шотляндця". Гостинним промовцем на річному прийнятті цього товариства, що відбулося в п'ятницю в Громадському Осередку, був сенатор Павло Юзик, або лішпе — сенатор Павло МекЮвик. Сенатор сказав 250 зібраним, що це важливе для різних народів Канади, щоб вони шанували свою спадщину. Він відмітив, що Канада є многорасовою і многокультурною країною, метою якої повинна бути „єдність у різноманітності" . . .

Богдан Зорич повернувся з організаційної подорожі по Заході Канади

Джерзі Сити, Н. Дж. З Головної Канцелярії УНСоюзу повідомляють, що заступник головного предсідника і директор Канадійської Канцелярії Богдан Зорич повернувся зі своєї 6 тижневої подорожі по Заході Канади. В часі цієї подорожі він відвідав ряд місцевостей, в яких існують Відділи УНСоюзу, а зокрема Ріджайну, Саскатун, Ванкувер, Калґарі і Едмонтон. Всюди відбував він наради з відділовими урядовцями, переводив з ними інструктаж а то й довші організаційні курси, де потрібно було, переводив збори, а в двох Відділах, в Ріджайні ч. 419 та в Саскатуні ч. 444 був приявний на річних зборах, на яких переведено вибір нових Управ, а зокрема відділових секретарів, які ведуть більшість союзових справ Відділів. Таке періодичне відвідування Відділів та перевишкіл союзових діячів не тільки затіснює зв'язки поміж Відділами та Канадійською Канцелярією, а за її посередництвом з Головною Канцелярією УНСоюзу в Джерзі Сиги, але також вишколює відділових секретарів та місцевих організаторів на справжніх фахівців у ділянці життєвого забезпечення. В ряді місцевостей директор Канадійської Канцелярії мав змогу зустрітися з ширшими громадськими кругами, познайомити їх про 75-тирічну діяльність та здобутки Українського Народного Союзу придбати самому, чи допомогти місцевим секретарям і організаторам, здобути більшу кількість нових членів.



Богдан Зорич

В Едмонтоні Б. Зорич відвідав Владику Архиєпископа Андрея, голову Від. КУК д-ра Снігуровича, адв. Саварина та інших місцевих провідних українських громадян. В Ріджайні він зустрів-

(Закінчення на стор. 4-ій)

КУЗНЕЦОВ ДОПОВІДАВ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В ЛОНДОНІ

Лондон (Р. Ч.) — Анатолій Кузнецов, якиє „вибрав волю" в Лондоні влітку ц. р. і який проживає тепер в Лондоні, дав доповідь про стан справ в СССР і в Україні на зустрічі з українцями і представниками інших еміґрантських груп дня 26-го листопада ц. р. Зустріч улаштувало Англо - Українське Товариство імені Мазепи в Лондоні. В ній взяло участь біля 70 осіб, в тому декілька визначних постатей англійського політичного і журналістичного світу. Кузнецов виголосив свою доповідь українською мовою, якою він знаменито володіє. Говорив він „з пам'яті", без письмових записок. Картина яку накреслив про цілий СССР як і Україну зокрема — пригноблююча. Вистачить сказати, що накресливши цю картину, він з очевидним огірченням висказався: як можна робити тут на Заході такий рух із цього, що десь там у Зах. Німеччині існує і діє невелика групка неонацистів, яких вигляди на майбутнє ніякі, коли в СССР діються такі речі, які і в Німеччині Гітлера не діялися. Відносно України Кузнецов потвердив, що там русифікація йде повним ходом і — що важніше — її поставлено в таку площину, що вона відбувається майже „автоматично". Хоч і є українські школи і до них посилати дітей не забороняється, то внаслідок цього в усіх високих школах виклади відбуваються в російській мові, у всіх урядах панівна російська мова і в усіх інших галузях народного господарства те саме — випускники із українських середніх шкіл стають перед великими трудностями одержати працю. А це знов примушує батьків дітей два рази подумати, до якої школи дитину посилати. Наслідок — постійне зменшування числа дітей в українських школах . . .

Кузнецов висказав думку, що еміґрація мусить робити все, щоб зберігати і збагачувати українську культуру у вільному світі, бо в Україні вона стоїть під загрозою. Хоч він переконаний що до змін в СССР дійти мусить колись, то все таки не думає, щоб це наступило скоро.

Західні держави устійнюють свою оборонну атомову стратегію

Брюссель. — Зараз у першому дні триденної конференції 12-членної Комісії для оборонних справ Атлантійського Союзу (НАТО), в середу 3 грудня ц. р. прийнято політичні напрямні для покористування тактичною атомовою зброєю — себто ракетами й артилерійськими стрільнами на близьку й середню віддаль — у випадку наїзду проти Західньої Европи збоку Совєтського Союзу і його сателітів, що їх разом охоплює т. зв. Варшавський пакт. На тій конференції є приявними міністри закордонних справ і високі старшини ЗСА, Британії, Бельгії, Канади, Данії, Західньої Німеччини, Греції, Голляндії, Італії, Норвегії, Портуґалії й Туреччини. Франція не бере участи у будь-яких нарадах НАТО, що стосуються військових справ, а Ісляндія і Люксембурґ, як малі держави без власної збройної сили, здані на охорону збоку інших членів НАТО. Теперішні наради були попереджені нарадами так званої Плянувальної атомової групи, якої членами є ЗСА, Британія, Західня Німеччина й Італія, і яка склала Комісії для оборонних справ НАТО своє звідомлення. Після інвазії СССР до Чехо-Словаччини військові фахівці в головній квартирі НАТО прийшли до висновку, що Совєти вспіли дійти впродовж 2-3 днів до Райну. Тому, що СССР і його сателіти значно перевищують своїми наземними військами наземні сили держав НАТО — ці останні мусять у своїй обороні зараз у перших днях третьої світової війни користуватись тактичною атомовою зброєю задля зупинення ворожого наступу. Міністри закордонних справ НАТО, між ними американський секретар оборони Мелвін Лерд, ствердили, що найпершими цілями оборонної атомової стратегії було б знищення летовищ, залізничих вузлів та інших випадних баз в ЧССР, Східній Німеччині, Польщі й Прибалтиці, звідкіля Совєти вели б свій наступ проти Заходу.

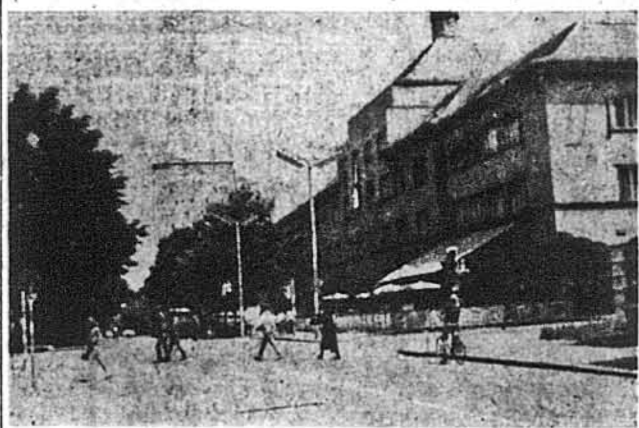
Ізраїль перевів збройний рейд проти південного Ливану

Єрусалим — Офіційно повідомлено, що 3-го грудня ц. р. ізраїльське військо перевело рейд проти південної частини Ливану, де на узбіччях гори Гермон розташовані табори арабської революційно-партизанської організації. Ізраїльці стрінулись з завзятим спротивом і битва тривала коло три години. Ізраїльці призналися до втрати одного старшини й кільканадцяти ранених та твердять, що вбили 12 арабських партизанів і забрали багато зброї. Ливанський комунікат твердить, що згинуло найменше 15 ізраїльських вояків. Рейд переведено військом, що його привезли 13 ізраїльських гелікоптерів. Ранених ізраїльців евакуйовано гелікоптерами й амбулянсами. Ізраїльський міністер закордонних справ Абба Ебан заявив на спеціяльно скликаній пресовій конференції, що коли араби приписують собі право вбивати ізраїльців скрізь і при кожній нагоді, то Ізраїль має право вживати таких засобів оборони, що їх вважає найдоцільнішими.

У Москві помер маршал Клим Ворошилов

Москва. — Уночі з 2 на 3 грудня 1969 помер маршал совєтської армії та від 1921 р. незмінний член Центрального Комітету комуністичної партії, Клим Ворошилов, зросійщений українець із містечка Верхнього на Катеринославщині. Народився в 1881 р. Походив з родини українця - залізничника, не мав закінченої середньої освіти, з молодих років зв'язався з большевиками та сліпо підтримував усі рішення Леніна, а потім Сталіна і Хрущова. Ще в часи Визвольних Змагань у 1917-20 роках провадив підривно-большевицьку діяльність на Донбасі, де керував так зв. „Луганським соціялістичним загоном", згодом командував частинами окупаційної червоної армії на Харківщині, в 1921-25 рр. служив на Кавказі і Росії, з 1935 р. був призначений маршалом СССР. За вірну службу був нагороджений десятками совєтських орденів і медалів. Як член ЦК КПСС, К. Ворошилов був морально відповідальний за всі злочини московсько-большевицького режиму на території СССР, а по війні — і в сателітних країнах. Зокрема в 1918-19 рр. Клим Ворошилов провадив збройну боротьбу проти Армії УНР, як нарком внутрішніх справ Тимчасового робітничо-селянського уряду України та як „командуючий внутрішнім фронтом" в Україні.

ОЧЕВИДЕЦЬ ПРО СТРАХІТЛИВИЙ ЗЕМЛЕТРУС У БАНЯ ЛУЦІ



Одна з головних вулиць у місті Баня Лука перед землетрусом.

Баня Лука, Югославія (М. Т. Каган). — Мешканці міста Баня Лука, розташованого в північній Боснії в Югославії, переживали увечері 26 та в день 27 жовтня ц. р. трагічні години на межі смерти й життя. Це місто відоме з історії української діяспори, бо в ньому живе понад тисяча українських людей. Дві вулиці в цьому місті мають назви українських діячів. Одна з них — це вулиця Тараса Шевченка — генія України, борця за правду і рівноправність усього слов'янства. Друга названа іменем менш відомого українця — Володимира Вітюка, уродженця Баня Луки, який закінчивши в 1941 р. гімназію, став у ряди протинімецьких партизанів і загинув 1942 року.

Трагічнопам'ятного дня в Баня Луці, 26 жовтня ц. р. о год. 4.45 по полудні настав великий гуркіт і після того почалося трясіння землі. Жертвою землетрусу впала одна дівчинка і налякані люди почали виходити з домів. Радіо попередило, що треба сподіватися другої хвилі землетрусу. Усі мешканці повиходили із своїх домів і, зібравшися по огородах і парках, очікували тривожно несподіваного. Ніч провели в шатрах, що їх постачала безупинно армія. Водночас із цим військо і військова поліція перейняли охорону будинків від крадіжей. Людям заборонено перебувати біля будинків.

На другий день, коли страх після першого удару землетрусу минувся і дехто почав вертатися до своїх мешкань, щоб повипрятувати і понаправляти заподіяні землетрусом шкоди, о год. 9.11 ранку почалося знову гуркотіння і після того стався страшний удар і трясіння землі. Це трясіння було таке сильне, що розвалювало все те, що попереднього дня трісло або розхиталося. Почали валитися стіни, спадати вниз бальконн, комини. У висліді цього удару було понад 400 осіб поранених і десятки вбитих. Люди знову повтікали з домів і всі — здорові чи й поранені — прилагодилися перебувати далі в шатрах, поки земля остаточно не заспокоїться. За обидва ці дні в Баня Луці землетрус знищив або пошкодив яких 90 відсотків усіх будинків у місті. Найбільше шкоди зазнали шпиталі і школи. По полудні 27 жовтня усіх дітей і хворих із шпиталів евакуйовано з міста в інші місцевості.

Тепер у місті йдуть великі відбудовні роботи. Те, чого не можна направити, розвалюють до решти. Баня Лука, що була колись гарним озелененим містом, стала руїною із румовищами цеглн й каміння. Багато мешканців живе в бараках і шатрах, що їх поприсилали уряди й добродійні установи з Австрії, Німеччини, як також із самої Югославії увесь світ, дізнавшись про трагедію населення Баня Луки, висловив не тільки співчуття, але й рушив на поміч із грішми, харчами, одягами, наметами тощо.

Індустрія, в якій було загруднених багато мешканців Баня Луки, не може далі працювати і вимагає великих ремонтів. Але правління заводів, робітники й інші мешканці міста не покладають рук — намагаються створити нову Баня Луку, ще кращу, як була. Банки дають кредити на направу й відбудову будинків, люди одержують грошову допомогу для закуплення меблів і домашнього влаштування.

Все ж таки землетрус і викликаний ним страх спричинив багато непевности. Люди й далі стривожені і ходять немов очманілі, особливо ж ті, що заглянули смерті в очі. Але непевність поволі минається і життя вертається до нормального.

Зазнавши важкого нещастя, місто Баня Лука зустрілася з теплою прихильністю і співчуттям всього населення Югославії, як також інших країн. Після другого землетрусу, коли заборонено людям пити воду із пошко-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Помер Іван Шепарович, видатний кооперативний діяч

Ню Йорк. — В середу 3-го грудня ц.р. у полудневих годинах після довгої і важкої недуги помер тут видатний український господарський діяч Іван Шепарович, який саме скінчив 80 років життя. Покійний народився 1889 року в священичій родині, скінчив гімназію і студіював право у Львові та господарював у своєму земельному мастку в с. Колодіївці, повіт Станиславів. Був одним із піонерів українського кооперативного руху в Західній Україні. Довгі роки був головою Товариства Сільський Господар у Станиславові, членом Головної Ради того Товариства у Львові та репрезентантом того Товариства у Хліборобській Палаті у Львові. У роках 1957-1966 був головою Товариства Українських Кооператорів у ЗСА, яке, за його заслуги, призначило його своїм почесним членом. Був довголітнім членом Управи Т-ва „Самопоміч" у Ню Йорку. Займався теж політичною діяльністю і після смерти ред. Василя Мудрого став був головою УНДО в Америці. — Панахида відбудеться в четвер і п'ятницю о год. 8-ій веч. в похоронному закладі „Метрополітен" при Евеню А і 12-ій вулиці у Ню Йорку. Похоронний похід вирушить після Богослуження в церкві св. Юра в суботу 5-го грудня о год. 9:30 ранку на Український Православний Цвинтар у Бавнд Бруку, Н.Дж.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Рекрутація жеребом

26 листопада президент Ніксон підписав закон, який уперше ввів принцип, згідно з яким не місцеві рекрутаційні ради — 4.100 між двома океанами, — а льотерійний жереб рішає про покликання до військової служби. Кожний юнак, який матиме 31 грудня ц. р. щонайменше 19 років, але ще не матиме 26 років, підлягатиме рекрутації жеребом на 1970 рік. Теоретично таких молодих мужчин буде в 1970 році кругло 1,400.000. Однак, затримано ще клясифікування юнаків у військовому віці: за рекрутаційним законом 1967 року існує 18 категорій, під які можуть підпадати юнаки і користуватись відсуненням їх військової служби внаслідок стану здоров'я, студій, родинних обов'язків і т. д. Отож практично до жеребу стане яких 850.000 осіб. З них — знову теоретично — держава потребуватиме кругло 250.000 рекрутів. Насправді буде їх ще менше, бо ось на цей місяць визначено редрутаційну квоту на 12.500, замість передбачуваної цифри 35.000.

Уведення жеребка не розв'язує ще проблеми реформи рекрутаційної системи в ЗСА. Але воно ліквідує основний закид можливого протекціонізму при покликуванні рекрутів льокальними рекрутаційними радами: жеребок не знає раси, не знає бідних і багатих. Замітною стала також реформа у підході до віку юнаків: коли раніше брали „найстарших" — 23-річних і вище, то тепер братимуть „наймолодших", 19-річних.

Підписуючи новий закон, президент Ніксон заповів дальшу реформу рекрутаційної системи. Сам він є прихильником добровільної армії: беручи на увагу матеріяльні користі, що їх дає військова служба в Америці, напевно знайдеться досить добровільців. Однак, це щойно питання майбутнього, і проблема „професійної армії" дискусійна. Про скасування примусової рекрутації — поки триває війна у В'єтнамі — мови немає. Сподіваються, що вона скінчиться до половини липня 1971 року, коли вигасне закон з 1967 р.

Населення ЗСА зростає, але, якщо не буде нових воєн, то число військовиків в активній службі, мабуть, не збільшиться. Це — один з американських парадоксів, що нагадує сільське господарство в ЗСА, плоди якого більші, ніж їх треба державі. Так само не тільки резервуар мужчин, але й охочих іти до війська більший, ніж їх треба збройним силам.

Розклад у червоному таборі

Так званий комунізм там, де його конкретно запроваджують у життя, не знаходить підтримки ні серед мас поневолених народів, ані навіть серед самих комуністів. Комунізм не став вірою хоч і як цього добивається, підносячи до небес Леніна, комуністична пропаганда. Тому для комуністичних диктатур, які завжди є утворами імперіялістичного типу, лишилося просувати своє „вчення" за кордон, на експорт, для народів, які не спробували на практиці, що комунізм означає. Помічниками Москви в експортуванні комунізму в країни вільного світу є комуністичні та поплентацькі партії. Але і в їхніх середовищах стає щораз менше „віруючих" у комуністичну доктрину, адже теорія — це одно, а нищення письменників в СССР чи повторна окупація малої Чехо - Словаччини — це вже щось інше. Це — конкретний приклад реального комунізму.

Не дивно, що в західніх комуністичних партіях посилюється, хоч і як старанно приховуваний, відплив членства і процес розкладу та розходження між провідниками. За клясичний приклад може послужити 31-й з'їзд комуністичної партії Англії, що закінчився 19 листопада 1969 р. Між учасниками з'їзду не було згоди навіть щодо внутрішньої політики партії: одні тягли за дальшу націоналізацію промислу, інші — проти, бо знаціоналізовані підприємства перестають давати прибутки, і від цього терплять робітники. Але в головній резолюції перемогли ті, для яких байдужою є доля англійських робітників: вирішили добиватися дальшої націоналізації підприємств, зрозуміла річ, для того, щоб сприяти економічній кризі у країні.

Московська „Правда" з 20 листопада, звітуючи про з'їзд компартії в Англії, приховала правду: в резолюціях ще раз засуджено СССР за напад на Чехо - Словаччину. „Правда" обійшла це місце словами: „в питанні ЧССР була підтверджена попередня позиція"... Насправді розкол у компартії Англії не зменшився, а збільшився, що спостерігається і в деяких інших вільних країнах.

В. Ткач

ДОКТРИНА БРЕЖНЄВА І УКРАЇНА

Так звана доктрина Брежнєва, тобто погляд Москви про обмежений суверенітет держав комуністичного бльоку, ще й досі непокоїть провідників сателітних держав. Але реакція на цю „доктрину" неоднакова серед сателітів. Коли, наприклад, у Варшаві, східньому Берліні, а тепер і в Празі, вважають, що все в порядку і що їхня суверенність доктриною Брежнєва не загрожена, то неспокійний диктатор Румунії Чаушеску все ще повертається до цієї теми, хоч і висловлюється тепер обережніше — мабуть, з огляду на зміцнення позицій Москви після розпочатих совєтсько - китайських переговорів. В інтерв'ю з югославською газетою „Комуніст" з 20 листопада Чаушеску, не згадуючи про доктрину Брежнєва, наполегливо твердить, що дотримання засади національної суверенности, державної незалежности та невтручання у внутрішні справи інших держав необхідне для забезпечення миру й міжнародної співпраці.

Очевидно, говорячи про ці засади, Чаушеску має на увазі в першу чергу держави комуністичного бльоку, поширюючи ці засади і в стосунку до держав Заходу. Але як для Чаушеску, так, на жаль, і для держав Заходу, засади національної незалежности і суверенности та невтручання у внутрішні справи не мають зобов'язуючого значення, коли йдеться про Україну та інші неросійські республіки Совєтського Союзу. Бо, на думку комуністичного бльоку і держав Заходу, проблема України, Грузії або Білоруси — це внутрішні справи СССР, яких „не вільно запипати".

Коли йдеться про саму доктрину Брежнєва, то, з погляду українських національних інтересів, на неї не варто реагувати і такої реакції її проголошення серед українських політичних кіл у вільному світі не викликало. Це і зрозуміле. Бо якщо сателітні держави можуть бути занепокоєні дальшим обмеженням їх і так обмежених і, принаймні в ділянці зовнішньої політики, цілком залежних від Москви суверенних прав, то сучасна совєтська Україна не має чого втрачати, бо вона не має жаднісіньких суверенних прав, а т. зв. УССР — це ніяка „суверенна держава", як твердить час від часу московська пропаганда, а звичайна колонія, що нею управляє центральний уряд СССР у Москві.

І тому, якби, наприклад, „наш" Шелест чи хто інший хотів би чи міг виступити в обороні суверенности УССР, то очевидно його виступ з приводу доктрини Брежнєва був би просто осмішенням самого себе. Коли ж ідеться про вільних українців, то вони можуть жадати лише відновлення поґвалтованої в роках 1917-20 суверенности української держави, а не обороняти щось, чого немає, себто „суверенних прав" УССР.

Становище України і т. зв. сателітних держав зовсім інакше. Бо хоч на території цих держав здебільшого і стаціонують совєтські війська (чого не оминула Чехо-Словаччина від 21 серпня м. р. і чого за всяку ціну хоче оминути Чаушеску для Румунії), все ж таки ці держави мають свої національні армії, утримують дипломатичні зносини з чужинецьким світом, мають власну валюту і т. д. Цього всього не має Україна і не мають інші неросійські республіки СССР.

Ці справи, очевидно, знані і цілком ясні для українців, які перебувають у вільному світі. Вони так само ясні й для українців на батьківщині. Зокрема у видрукуваних за кордоном творах, авторами яких є особи, що перебувають в Україні, недвозначно стверджене, що не тільки „суверенної", а взагалі ніякої української держави в СССР не існує.

Отже, в той час, як навіть деякі держави комуністичного бльоку турбуються за долю своєї хоч „куцої" суверенности, при чому спроба оборонити таку суверенність в Чехо - Словаччині не вдалася, знаходяться серед українців у вільному світі особи, які саме тепер, в час посилення терору і русифікаційної політики в Україні, рекомендують не більше не менше як визнання УССР за правну українську державу. Це, щонайменше, дивне явище. А ще дивніше, коли знаходяться українські часописи, які таким голосам дають у себе місце. Маємо на увазі статтю А. Білинського в чиказькому „Українському Житті" з 12 жовтня ц. р. Що це значить? Чи А. Білинський діє на власну руку, чи за ним стоять якісь ширші кола, які вже не від сьогодні пропагують свою теорію визнавання різних „реалітетів"?

Визнати УССР — це значить „визнати" факт завоювання Москвою території леґально і з волі українського народу свого часу існуючої суверенної української держави, Української Народної Республіки. Це значить визнати колоніяльний визиск і національне поневолення українського народу в межах тієї фікції, що носить назву УССР.

Тепер є модним говорити про те, що українці у вільному світі повинні допомагати визвольній боротьбі українського народу на батьківщині. Але як же можна допомагати? Чи допомогою буде „визнання" того, проти чого вони боряться, себто визнання колонії, яка носить зовнішню назву української держави у формі УССР? До цього часу ніби загально прийнятою аксіомою було те, що одною з форм нашої допомоги є викривання перед світом суті московського режиму в Україні, викривання, що там немає жадної української держави, що там український народ поневолений і що йому загрожує національна смерть у вигляді т. зв. „злиття націй". Ця наша послідовність і непохитність у цьому питанні мусить бути зобов'язуючою і на майбутнє.

В зв'язку з цією справою варто звернути увагу на акцію Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі на форумі Об'єднаних Націй. Як подавала українська і чужинецька преса, на початку серпня ц. р. Державний Центр УНР в екзилі подав ноту до Генерального секретаря ОН У Танта щодо врегулювання справи репрезентації України на форумі цієї установи. З датою 10 жовтня ц. р., як продовження попередньої акції, керманич ресорту зовнішніх зносин ВО УНРади — д-р В. Федорончук вислав У Тантові вербальну ноту, в якій, між іншим, сказано, що „Уряд Української Народної Республіки в екзилі... заперечує будь - яку леґальність Української Радянської Соціялістичної Республіки, що була створена совєтською Росією з допомогою збройної сили, і її номінально „федеративних" зв'язків з Росією в конституційних рамках СССР, що також були накинені силою".

Не входячи в подробиці цієї справи, треба вважати, що такі і їм подібні кроки, які супроводяться поданням інформацій про Україну і її нинішній стан урядам і політичним колам держав, що входять до Об'єднаних Націй, спричиняються до популяризації в світі ідеї відновлення справжньої суверенної української держави. А тому незалежно від того, чи хтось більш чи менш прихильно ставиться до Державного Центру УНР в екзилі з УНРадою, ця його акція заслуговує на підтримку загалу українців, що перебувають у вільному світі.

Кібернетика в Київському університеті

Київ. — Наймолодший факультет у Київському Університеті ім. Т. Шевченка є кібернетичний факультет, відкритий цього року. Хоча в Україні, зокрема в Києві й Харкові, давно вже набула особливого розвитку нова наукова галузь, кібернетика, з допомогою якої будують наймодерніші обчислювальні машини, машини-креслярі, перекладачі, довідники тощо, однак дозвіл на відкриття кібернетичного факультету прийшов у Києві лише цього року — цього ж року відкрився і факультет кібернетики в Московському Університеті. За даними московського журналу „Отчізна" ч. 9, призначеного для російських читачів за кордоном, в 1969-70 навчальному році в Київському університеті працюють 18 факультетів. Минулого учбового року технікуми, спеціялізовані середні школи, інститути та університет ім Т. Шевченка в Києві закінчили 307 тисяч студентів, а цього року прийнято до тих навчальних закладів у Києві майже 400.000 студентів.

Михайло Данилюк

ЛЕТЯТЬ ПТАХИ У ВИРІЙ

Не сидіти ж завжди у задимленому місті цементових споруд, вдихаючи куряву, а то й чад модерної цивілізації. Ось махнути б рукою на всі ті галасливі перехрестя і хоч раз, на злість усім крикливим крамарям, піти слідом кучерявої хмарини на білому небі визрілої осени, що он там киває вам крилом, запрошуючи на дозвілля. Ходім, підемо разом.

*

... Оце вродлива, гнучка і пахуча молодиця, набравши повні відра осіннього сонця, пішла узліссям. І пастелями, барвистими пастелями — по дубах, кленах, березах. Золотила.

Ви ж знаєте осінь: втомлені яблуні з опущеними руками, сумні кущі калини з похиленими китицями ягід, застиглі клени в золотих киреях, холоднозапашні хризантеми. За хутором, понад озером — інакше. Ходім стежиною, засипаною березовим листям.

Ідеш, і чомусь кортить піти босоніж. Згадується юність. Тоді, либонь, легше було йти, виганяти останніх цвіркунів з-під шипшини, полохати куропаток за кущами, слідити, як метушаться шпаки до відлету. Воно наче б і було радісно вигля-дати ковзанки, що ось - ось закриє плесо. А тепер — просто втікаєш із сірих вулиць на далекі обрії. Втеча від крикливих перехресть? Крамарів? Старного безглуздя?

Хай йому! Це ж таке нецікаве. Краще стежиною, понад озером, де берези намостили м'яким листям зимовники для мавок. Не вірте, що мавок нема. Вони є, навіть тут, в заокеанні, хоч і дуже далеко від святої землі, де співають свою вічну лісову пісню. Один секрет: мавки появляються лише тим, які їх хочуть бачити, оповідають свої леґенди тільки задуманим. І вдумливим.

Ось підіть густим березняком аж туди, за край озера, в сторону дубів, відкриваючи широко зіниці. Босоніж, по-юному, знявши накриття з голови не для естрадного жесту, а щоб було відкрите чоло. Може не одно зустрінете по дорозі.

**

...Ідеш, і думи доганяють сонце, що червоним гарбузом котиться за озеро. Це ж осінь, час визрівання, пора задуми перед новими хуртовинами зими. І, звісно, така вже людська слабість — вічно робити якісь висновки, хоч, може, їх кожний хоче робити надто по-своєму. Чи не звідси породили ми так багато перехресть з галасливими продавцями? А тоді купляйте що у кого: в одних визрілі плоди літа, а в інших пересохле листя...

Ідеш, і поволі грузнеш у тишу осени. Якось стає добре і легко, хоч і, може, тужливо за недавнім пульсом літа. Запримічуєте зразу ж, що не чути фуркотіння крилець калібрів, які джмелями носилися ще недавно над квітами, не перекликаються сойки, не метушаться біля своїх хуторів на високих дубах червоногруді робіни, які пригадували вам так живо своїх українських сестер — наших вільшанок. Вибули синиці і ластівки.

Ще ось недавно білогруді ластівки збирались великими гуртами біля озера, потім довгу раду радили, висиджуючи рядочками на дротах по той бік озера. Сиділи пташиним конґресом годинами і днями мовчки, а то підносили галасливі дебати, зривались групами, знову сідали застиглими силуетами. А потім разом усі знялися, вдарили тисячами крил об хмари, і — подались. Аж моторошно зробилось, як це вони з'єднано робили. І це тоді ви, мабуть, пригадували, що для всякої єдности взагалі — думати треба з'єднано. Що про спільну дію, про всяку соборність — треба навчитись думати соборно. Дивні ті птахи, все у них не так, як у людей...

Гуси ще не відлетіли. Ці горді і вірні своїм озерам птахи відлітають останніми. Але не тільки вони ще тут, бо ваша увага затримується над очеретами, а там — на хмарах шпаків. Ще різнородні тут — чорні, сірі, довгохвості, червонокрилі і ще якісь, вам не знані. Метушаться гуртами над очеретами, на узліссі, летять з криком понад шляхом, обсідають високі тополі. Так і видно, що ватажка вибирають у далекий похід. З табуна організують формацію.

Ще недавно пролітали ластівки, кілька днів тому — качки, а шпаки, бач так і не полетіли з іншими птахами. Свого кошового вибирають, свій шлях на пташиних мапах визначають. І знов думаєте, що дивні ті птахи. Ось люди вже давно вигадали поняття денаціоналізації, а крилаті приятелі так і не второпають вищого щабля розвитку — „депташинізацію"... Хромозомів закрученою ідеологією не зміниш. Закон природи, і птахи його не збираються ламати.

А як сипнув ранній сніжок, ударив приморозок, то пригадуєте, як стрепенулись наради спізненого пташиного конґресу ластівок у чорних уніформах? Ніби метушились табуном, але вмить появився отаман, назначились полководці, а бунчужні замкнули похід. І подались формацією. А коли б комусь із гурту заманулось підважити спільне рішення, заперечити авторитет керівників походу у вирій — його б залишили на снігу. Бо вони всі мали спільну ціль, свій маршрут, своє призначення і своє завдання. Хай, похапцім зібравшись, не вирішили всіх питань походу і провідирів, але раз стали у формацію — кінець. Вони мали одно велике завдання перед собою, довгий і важкий шлях до нього. Адже знали, що їх чимало впаде, втомивши крила, що чимало не долетить і не повернеться навесну, але знялись із тривогою, всі, навіть кволі. Бо ви-

(Закінчення на стор. 4-ій)

БАГАТОМОВНИЙ ЛИСТ

Dear Sir,

It is funny that a place like Vietnam, so far from home, would give me the urge to write to you, a fellow Ukrainian. Never before has the thought of becoming a true Ukrainian attained such height as now when I'm away from the Ukrainian culture.

I was brought up speaking our tongue, but never wanting to learn to read or write in Ukrainian. It was my own fault; my parents did what they could to get me to learn, but to no avail. The Catholic school I went to really was the drawback. No Ukrainian environment, except home. But at least I could speak our tongue quite well.

And now so many years later this great urge has gripped me to the very roots of my being, that I am a „козак".

Я ту написáу з русским бýква. Я дýмаю що ви мóжитэ прочитáтэ що я кочу сказáтэ.

Я був за дорнáх бачитэ што будэ мэни добрэ по свому ховорэтэ. Нáша колтура е хáрна, бо я сам е украиничь, и вэджу тэпэрка що то возначэт бýтэ украинйнчом.

Я так кьóчу по свойму ховорэтэ до кохос што мэни ув сэрдэни е нэдóбрэ. Як я соби подýмию жи я так миих забутэ за мóю колтуру — слэзэ до меиих воках прэкодат.

Допоможи укриниця, я кьóтчу налэзитэ до насьхоих організáцие. Я прошу вас, прэнáтэ мзнэ. Дякую.

I hope this plea shows my sincerity in belonging to the Ukrainian National Association. I'm ashamed to have written in the Russian alphabet, but in the future I hope to master the Ukrainian language.

A little over 20 years ago my parents and I came to the U.S. from Germany. To come to think of it, I'm pretty close to being a true kozak.

In the future Ukraine will be liberated to become a free state; possibly in my generation. At night, while on duty, I listen to shortwave broadcasts from somewhere in Russia in the Ukrainian language. Sure, I know it's propaganda, but it's our tongue and I try to listen. One day the broadcasts will be pure and truthful; the wheat will be no longer in captivity.

Long live Ukraine!

Дякую!

Молодэх украиничь
далэко з вит украиних,
Ромин Юркэвч

P.S. My home address:
Roman Yurkewycz
2819 Shady Run Road
Youngstown, Ohio 44502

ПЛЯНУЮТЬ ЗБУДУВАТИ В КИЄВІ МОНОРЕЙКОВУ ЗАЛІЗНИЦЮ

Журнал „Україна" ч. 41 з жовтня помістив фоторепродукцію макету монорейкової залізниці, збудованої на стовпах: по прокладеній на них вузькоколійці будуть їздити вагони, укріплені за зразком монорейкової залізниці, що курсувала в Монтреалі на ЕКСПО. У журналі зазначено, що „мине небагато часу, і швидкісні поїзди монорейкової залізниці зв'яжуть між собою найвіддаленіші райони столиці України".

Д-р Василь Омельченко

ПОДВІЙНИЙ ЮВІЛЕЙ ПРОФ. Д-РА ОЛЕКСАНДРА ОГЛОБЛИНА

(2)

У 1932 р. проф. Оглоблин зорганізував і очолив Наукову експедицію ВУАН та Всеукраїнського Історичного Музею для дослідження старовинних промислових закладів на Правобережному Поліссі.

У 1934-1935 рр. Олександер Петрович був безробітним. Щойно вкінці 1935 р. запросили його на посаду старшого наукового співробітника Інституту історії матеріяльної культури Академії Наук УССР.

У 1936-1937 рр. проф. О. Оглоблин був консультантом археологічних експедицій ВУАН у Городську, Вишгороді та Києві. Це, зокрема дало йому можливість здобути цінний археологічний матеріял щодо залізорудної промисловости, який він використав як у монографії „Історія металурґії Правобережної України XVI-XIX ст." (залишилася в рукопису), так і в статтях, що були опубліковані в різних наукових виданнях.

У 1937-1941 рр. проф. О. Оглоблин був старшим науковим співробітником і завідувачем Відділу Капіталізму Інституту історії України Академії Наук УССР.

Щойно в 1938 р. проф. О. Оглоблин дістав можливість відновити професорськуу діяльність в Київському університеті, і того ж року дістав катедру історії України в Одеському університеті.

В 1939 р. він був обраний дійсним членом Українського Науково-Дослідчого Інституту Педагогіки в Києві. На початку 1941 р. Олександрові Петровичу був наданий у Москві вчений ступінь доктора історичних наук (без захисту дисертації).

Того ж 1941 року закінчилася наукова діяльність проф. Оглоблина у важких умовах совєтського режиму. Вибухає німецько-совєтська війна, приходить окупація Києва. Українське громадянство Києва покликало проф. Оглоблина на відповідальний пост голови Київської Міської Управи й члена Української Національної Ради. В тяжких і дуже небезпечних обставинах виконує він ці обов'язки протягом трагічних тижнів вересня-жовтня 1941 року. Але при першій же нагоді повертається до улюбленї наукової праці. В голоді й холоді окупованого Києва невтомно працює в архівах та бібліотеках, визбируючи матеріяли з малодослідженої доби історії України — Гетьманщини другої половини XVIII ст. В 1942 р. проф. Оглоблин був директором Музею-Архіву переходової доби Києва, а в 1942-1943 рр. головою Історично-Філологічної Секції в Київському Будинку Вчених.

Того ж 1942 р. проф. О. Оглоблина обирають дійсним членом Українського Історично-Філологічного Товариства в Празі. Восени 1943 р. Олександер Петрович переїздить до Львова, де провадить наукову роботу в Історичній Комісії НТШ. Митрополит Андрей Шептицький, плянуючи створити Церковно-Археографічну Комісію, доручив проф. О. Оглоблинові укласти статут Комісії. Однак, воєнні події стали на перешкоді здійсненню цих плянів Митрополита. Щойно в Мюнхені 1946 року Комісія розгорнула свою працю, і проф. Оглоблин був обраний заступником голови Комісії.

Навесні 1944 р. Олександер Петрович, обраний професором Українського Вільного Університету, переїздить до Праги.

Після закінчення війни проф. О. Оглоблин перебував у 1945-1951 рр. в Баварії, де продовжував академічну і наукову діяльність. Він був звичайним професором і членом Сенату УВУ й Богословсько-Педагогічної Академії УАПЦ в Мюнхені, дійсним членом НТШ (з 1947 р.) та УВАН (з 1948 р.), заступником голови Українського Історично-Філологічного Товариства (з 1949 р.). Тоді ж проф Оглоблин був директором Науково - Дослідчого Інституту Родознавства та Знаменознавства (з 1947 р.), дійсним членом Українського Чорноморського Інституту (з 1943 р.).

З 1948 р. проф. Оглоблин працює, як член Редакційної колеґії Енциклопедії Українознавства й редактор її Історичного відділу.

Року 1951 проф. Оглоблин переїхав до ЗСА, де відразу включився в українське науково-академічне життя, ставши головою Історичної секції УВАН.

У 1953 р. проф. Оглоблина обирають дійсним членом Académie Internationale Libre des Sciences et des Lettres в Парижі.

В 1950-их роках він був головою Іспитової комісії Філологічного Факультету УВУ в ЗСА й професором Українського Технічного Інституту в Ню Йорку. В 1960-их рр. проф. Оглоблин був головою Наукової Ради Східньо-Европейського Дослідного Інституту ім. В. К. Липинського (Філядельфія). З 1964 р. проф. Оглоблин — голова Українського Генеалогічного й Геральдичного Товариства, а з 1965 р. — голова Українського Історичного Товариства. З 1968 р. Олександер Петрович є гостинний професор історії України в Гарвардському університеті.

Цдея національно-державної самостійности України в її історичному розвитку завжди цікавила нашого історика. Цій проблемі присвятив він низку важливих праць, опублікованих у 1950-1960-их роках. Головніші з них: монографії — „Українсько-Московська угода 1654 р." (1954), вийшла також англійською мовою, „Думки про Хмельниччину" (1957), „Гетьман Іван Мазепа та його доба" (1960) та інші. Багато статтей проф. Оглоблина опубліковано в різних наукових виданнях як українських (зокрема в „Аналах УВАН" і в „Українському Історику"), так і в чужинецьких.

Зокрема важливою ділянкою наукової праці проф. О. Оглоблина була й є історія розвитку української національно - державницької думки й руху другої половини XVIII ст. Цій проблемі присвячено великий цикл дослідів Олександра Петровича.

Проф. Н. Полонська-Василенко, характеризуючи ці досліди проф. Оглоблина, пише: „Від Мазепинської доби з її боротьбою за незалежність України, переходить він до доби онуків тих діячів, людей, які жили тоді, коли російський уряд остаточно знищив незалежність України і всі ті установи, що збереглися від її державности, коли не лише самостійність України, а навіть автономія її була знищена („Проф. д-р Оглоблин", „Вісник ООЧСУ", 1955, стор. 28).

Починаючи з 1940-их років, з'являються прекрасно написані нариси проф. Оглоблина про „Людей старої України", що згодом видані були у збірці „Люди старої України" (1959). До цього ж циклу належить монографія „Опанас Лобисевич (1732-1805)" (1966) і низка статтей. Крім того проф. О. Оглоблинові належить багато студій про „Історію Русів", зокрема про походження цього твору та особу його автора. Головні висновки цих студій Олександер Петрович подав у вступній статті до зредаґованого ним українського видання „Історії Русів" (переклад Вяч. Давиденка, 1956 р.).

Серед історіографічних студій проф. Оглоблина особливо важливі: „Українська історіографія, 1917-1956 (Анали УВАН, т. V-VI, 1957, англійською мовою) і „Думки про сучасну українську совєтську історіографію (1963). Проф. Оглоблин є автором майже всіх історіографічних статтей в Енциклопедії Українознавства та в її англійському виданні). Тре-

(Закінчення на стор. 3-ій)

СОЮЗОВЦІ! ЮВІЛЕЙНА КАМПАНІЯ ПРИНЕСЛА ДОСІ 4.472 ЧЛЕНІВ. ЩЕ ТІЛЬКИ 528 ЧЛЕНІВ БРАКУЄ ДО ПОВНИХ 5,000. ПРИСВЯТІТЬ УВЕСЬ СВІЙ ЧАС ДЛЯ ДОПОВНЕННЯ ЦЬОГО ЧИСЛА, ЩОБ З ПОВНИМ УСПІХОМ ЗАКІНЧИТИ ВЕЛИКИЙ ЮВІЛЕЙ БАТЬКА СОЮЗУ!

ПОДВІЙНИЙ ЮВІЛЕЙ ПРОФ. Д-РА ОЛЕКСАНДРА ОГЛОБЛИНА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ба нагадати також , що в ЕУ надруковано коло 250 статтей і заміток проф. О. Оглоблина.

Інтенсивно працював і працює проф. Оглоблин у царині української генеалогії, де він „відкриває перед цією науковою галуззю нові перспективи: з науки, яка переважно вивчала генеалогічні зв'язки вищих верств населення, він перетворює її на складову частину історичних дослідів взагалі й поширює коло досліджень на інші верстви людности XVII-XVIII ст." (Н. Полонська-Василенко, „Проф. д-р Оглоблин", „Вісник ООЧСУ", 1955, стор. 28). Наслідком цих дослідів, були численні праці Олександра Петровича про роди Дорошенків, Ханенків, Туманських та інших. Особливо цінна його праця „Предки Миколи Гоголя" (1968). Ролю і місце генеології в системі історичних наук визначено в цікавій статистиці проф. Оглоблина „Українська генеалогія та її значення для історичної науки" (Записки ЧСВВ, Рим, 1960, т. III).

Олександер Петрович працював також над історією Української Церкви. З цієї ділянки можна згадати його неопублікована монографію „Захарія Корнилович, єпископ Переяславський, коадютор Київської Митрополії" (1920), та численні статті, друковані в українських наукових виданнях на еміграції.

Питання історії української культури завжди цікавили Олександра Петровича. Він присвятив низку своїх праць спеціяльним питанням української культури XVII-XIX ст. (проблема іконографії Мазепи, історія українського мистецтва XVII ст., історія українських бібліотек, архівів тощо).

Хоч ціла наукова діяльність проф. Оглоблина була пов'язана з історією України, він не уникав також проблем, які стосуються історії цілої Східньої Европи. Про це свідчить зокрема його студія „Московська теорія III Риму в XVI-XVII ст." (1951).

Загалом проф. Оглоблин опублікував досі коло 300 наукових праць, а коло 100 його праць залишаються в рукопису.

Навіть з цього короткого огляду життя й діяльности проф. Оглоблина видно, якою плідною була й є його півстолітня наукова та академічна діяльність і яке широке поле його наукових інтересів.

Сердечно вітаємо Достойного Ювілята з його подвійним Ювілеєм і бажаємо многих-многих літ, міцного здоров'я, творчої праці й нових успіхів на користь рідної науки!

Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка плянує нові виступи

Дітройт. — Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка заплянувала на 1970 рік серію нових концертових виступів, починаючи з 22 березня, з міста Ватерлу в Онтеріо у Канаді і закінчуючи 24 травня, у Гартфорді, Кон. в ЗСА. Заплановано під час тієї поїздки дати 9 концертів, у містах, крім названих: Гемілтон і Лондон в Канаді, Пітсбурґ, Йонґставн, Честер, Трентон, Коговз. З ювілейної імпрези в Дітройті, коли Капеля відзначала 50-річчя існування, випущена кольорова картка-поштівка, а також поштові наліпки, прибутки за яких ідуть на покриття боргів та інших витрат Капелі. Поштові наліпки, випущені в 1969 році, присвячені темам: „Бій під Конотопом" з нагоди 310-ліття, „Св. Ольга" — на відзначення 1000-ліття її смерти, обидві у виконанні мистця Івана Яціва з Віндзору. В „Інформаційному Листі" Капелі з грудня ц. р. повідомлено, що в цім сезоні Капеля випускає дві нові стереофонічні платівки, а саме: ч. 11. — це доповнена наспівана на стерео програма платівки ч. 7, під назвою „Вайда", що була 10-цалева, а тепер 12-цалева, та платівка ч. 12. — доповнена й записана на стерео програма в часі европейської поїздки, була 10-цалева, тепер буде 12". Обидві платівки випущені в прегарних кольорових альбомах і будуть незабаром на складі Капелі. Як мистецька одиниця, Капеля Бандуристів ім Т. Шевченка була заснована в 1918 році бандуристом Василем Ємцем за періоду Гетьманщини.

Виставка Софії Зарицької триватиме до 14 грудня

Ню Йорк. — У неділю 30 листопада в 31-й кімнаті в УНДомі відкрилась виставка образів видатної малярки Софії Зарицької із Франції, спонзорована 64-м Відділом СУА. Культурно-освітня референтка Відділу п-і Є. Єнсен представила чисельним гостям відомого мистця Петра Холодного мол., який особисто знав п-і Софію Зарицьку та її покійного чоловіка сл. п. Петра Омельченка, і який поділився з присутніми спогадами та думками про творчість талановитої малярки, допомагаючи тим виступом краще її розуміти і сприймати. Голова Об'єднання Мистців Українців у Америці п. Михайло Черешньовський великою китицею квітів виявив пошану до Софії Зарицької, а мистець Михайло Мирош зфотографував нюйоркську виставку, щоб при нагоді показати її тим, котрі не зможуть оглянути. Першого дня було придбано 6 картин. Виставка триватиме до неділі 14 грудня включно, відкрита в п'ятниці від 6 до 8 вечора, в суботи й неділі від 1 г. дня до 7 вечора.

В Празі помер інж. Василь Виноградник

Дня 10 квітня ц. р. помер у Празі, в Чехословаччині, три дні перед завершенням 77-го року свого життя, по короткій хворобі інж. Василь Виноградник.

Уродженець Снятинщини (с. Кулачин, Зах. Україна) вступає по закінченню середньої школи в Снятині до старшинської школи австрійської армії. Першу світову війну перебув на фронті в Італії, де був 4 рази ранений.

По розвалі Австро-Угорщини став активним старшиною української армії. По важких боях з окупантами опинився в польському таборі інтернованих. В 1920 р. тікає до Чехословаччини, де працює в таборі української бригади в Йозефові.

В 1924 р. стає ініціятором заснування відділу Легії Українських Націоналістів в Подебрадах і до 1929 р. працює активно, як член проводу ЛУН.

Після закінчення лісового факультету Української Господарської Академії в Подєбрадах та одержання диплому інженера працював в управі лісів Чехословацької Республіки. По другій світовій війні став директором державних лісів в Броумові.

Широковідомий громадський діяч, завжди веселий та бадьорий, він знав як побороти зневіру. А цього було його землякам часто дуже потрібно.

Смерть інж. Василя Виноградника це важка втрата для українців в Чехословаччині.

Як

Суботня Школа в Міннеаполісі прощає пані Карп'як-Бенцаль



Суботня школа в Міннеаполісі прощає пані Олену Карп'як - Бенцаль

В суботу — 18 жовтня заходом Батьківського Комітету під керуванням голови Д. Татарина, діти Суботньої школи при церкві св. Константина прощали пані О. Карп'як-Бенцаль, яка вела Діточий садочок і була ініціяторкою всіх річних національних свят, виконуваних під її доглядом впродовж 18 літ.

Спонтанними оплесками вітали шкільна дітвора і її родичі пані Олену, яку впровадив на залю голова Батьк. Ком. Д. Татарин, який відкрив імпрезу. По молитві о. монс. С. Кнапа, слідувала перекуска.

Програму заповідала учениця Віра Мандибур. Деклямували вірші: Володимир Анастазієвський, Христина Смулка, Калина Крамарчук, Тарас Кміт, Маруся Радієвська, Татарин Андрій, Оксана Дорош та Леся Кучварська. На фортепіяні відограла Марія Ерко „Запорозький двобій", а прощальне слово виголосив Орест Татарин, дякуючи пані Олені Карп'як за її невтомну працю та побажав здоров'я та задоволення на новім місці замешкання. Ева Вакіряк в доказ пошани вручила пані Олені китицю рож, а Віра Мандибур передала дарунок від дітей. В прощальнім слові о. монс. Кнап дякував пані Карпяк за її 18-літній труд для школи та парохії. Діточий Хор під проводом інж. Е. Карпяка відспівав дві пісні. Зворушена пані О. Карп'як зі сльозами в очах подякувала за таке гарне прощання і прощалася з кожною дитиною зокрема. На закінчення зроблено знимку всієї дітвори Суботньої школи.

Йосиф Проданюк

Відкриття Дитячої бібліотеки в Ірвінґтоні, Н. Дж.

В парафії при православній церкві св. Тройці в Ірвінґтоні відбувся вечір з приводу відкриття Дитячої бібліотеки. Вчителька п. М. Вожаківська була ініціяторкою імпрези. Вона з властивим їй педагогічним хистом підготовила програму зі своїми учнями.

Вечір відкрив директор школи о. Селепина, пояснюючи значення дитячих імпрез, а особливо тієї, що має таку добру ціль. Пані М. Вожаківська прочитала доповідь про „Значення дитячої літератури у вихованні та розвитку дитини".

В першій частині мистецької програми, чарівно пройшла казочка „Півник та курочка", Н. Забіли, в оригінальних костюмах та в казковій декорації.

В другій частині всі учасники в національних строях на сцені утворили живу картину таописувались своїми талантами. Самі заповідали свої точки, деклямували, співали, грали на піяніно й акордеоні та танцювали.

Накінець всі під керівництвом свого музично-вокального керівника диригента С. Вожаківського відспівали п'ять пісень. Наших старанних учасників: Т. Бабенко Г. Гаврюшенко, Л. Домарацьку, Н. Яворську, Н. Чарнецьку, Н. Кулик, Л. Кулик, В. Бурила та Г. Хащенка присутні нагородили щирими оплесками, виявляючи захоплення і вдячність. Від сестрицтва „Св. Покрови" пані Г. Галій вручила 15 дит. книжок, як дарунок для дітей, які щиро дякували.

О. Селепина подякував учителям, п-і М. Домарацькій, голові батьківського комітету, п. С. Гаврюшенко та всім батькам за співпрацю. Голова параф. уряду п. М. Федчук зокрема всім дякував за корисний труд.

Прибуток в сумі 100 долярів призначили на придбання дитячої літератури.

М. Янюк

У НЮАРКУ ВІДНОВИЛА ДІЯЛЬНІСТЬ ФІЛІЯ ОДУМ-у

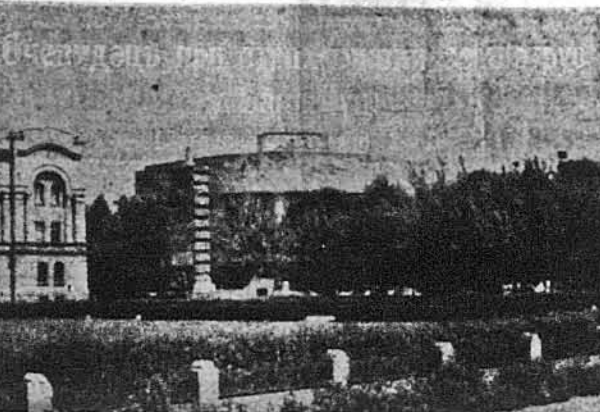
Нюарк, Н. Дж. — У жовтні ц. р. відновлено діяльність Філії Об'єднання Української Демократичної Молоді, ОДУМ, у місті Нюарку, заходами членів Товариства Одумівських Приятелів. Відновлену Філію ОДУМ-у очолив Григорій Павленко, секретарем обрано Валентину Приходько, скарбником Ю. Стенгача, референтами Таню Самчук і Олю Степову. Головою Контрольної Комісії було обрано Антона Філімончука. Журнал ОДУМ-у „Молода Україна" повідомила у числі з жовтня 1969 р. про відновлення праці у цій філії.

Загинув у бою у В'єтнамі

Юліян Запорожець, вояк компанії Г, 75-го полку, Першої Кавалерійської Дивізії, згинув у бою у В'єтнамі дня 17-го листопада 1969 року. Жив і вчився в стейті Ню Джерзі, студіював інженерію та плянував по повороті з В'єтнаму продовжувати навчання. Вихований батьками в українському дусі, цікавився життям громади. Тіло перевезене з В'єтнаму і похоронене з української католицької церкви в Грейт Медовс, Н. Дж. на цвинтарі у Гакетставні. Залишив батьків Ілію і Олену та молодшого брата Ярослава.

Очевидець про страхітливий землетрус у Баня Луці

(Закінчення зі стор. 1-ої)



Центр міста Баня Лука

джених водопроводів, усі навколишні міста аж до Сараєва і Загребу почали постачати для мешканців Баня Луки цистернами воду до пиття. Хліб роздавано мешканцям безплатно протягом трьох днів. Видатною була допомога ковдрами, коцами й теплим одягом, що з нею прийшли управи великих міст та торговельні підприємства.

Зазнала шкід не тільки сама Баня Лука. Усі навколишні села відчули наслідки землетрусу. Багато слабо збудованих домів повалилися, в тому числі й чимало домів українських поселенців у цих околицях, зокрема в таких відомих українських громадах, як Прієдор, Боснійська Градишка, Прнявор, Лакташі. Великих шкід зазнали українські церкви у Баня Луці, Прняворі, Козарці, Девітіні, Лішні. Без відповідного ремонту з них не можна буде користати.

Між тим зближається зима, а земля все ще трясеться. Урядові чинники кажуть, що це нормальне і сподіваються, що з часом трясення припиниться. Люди, не оглядаючись на те, що пережили в страхітливі дні землетрусів, беруться до роботи, борються з труднощами, щоб бути знову під власною стріхою, а не в комірному — в бараках чи шатрах.

Богдан Зорич...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ся з професорами місцевого університету д-ром Воробієм, інж. Я. Скрипником, д-ром Казимирою, мгром Штендерою і другими та взяв участь у докторизації д-р Надії Попіль. На запрошення Клюбу професіоналістів і підприємців 10-го жовтня ц. р. він взяв участь у їхньому вечорі, на якому мав змогу поінформувати чисельно зібраних приявних про УНСоюз та його велике 75-річчя. Подібна зустріч відбулася теж в Едмонтоні, на якій Б. Зорич зустрівся з катедральною радою, д-ром Смульським, суддею Грещуком, інж. Бойком і з багато іншими визначними місцевими громадянами, та мав змогу доповідати про УНСоюз та його здобутки впродовж 75 років.

З організаційного погляду дуже важливими були річні збори 419-го Відділу в Ріджайні, на яких новою секретаркою Відділу обрано паню Ерну Кудеревко, а на голову п. Григорія Саламанчука. Контрольну Комісію очолив проф. Петро Воробій. У Саскатуні відбулися річні збори 444-го Відділу, на яких звіт з праці склав довголітній секретар Теодор Баран, після чого обрано нову Управу, яку очолив раніший голова д-р С. Держко. На уряд секретаря обрано п. Лева Вовка, а на касира пані Я. Жеребецьку. Контрольну Комісію очолив отець радник В. Івашко, а її членами стали панове А. Л. Гнатюк та Т. Баран.

Крім цієї живої діяльности Б. Зорич зорганізував впродовж своєї подорожі 56 нових членів, забезпечивши їх на поважну суму $175,000 з річною вкладкою $3,402. Складаючи звіт з цієї подорожі, Б. Зорич підкреслив великі організаційні можливості, які існують на Заході Канади, а які досі були тільки в малій мірі використані. В багатьох місцевостях на Заході Канади є великі українські громади, здебільшого не організовані, а зокрема дуже мало наших громадян забезпечується взагалі на життя, а зокрема в українських забезпеченевих організаціях. При поширенні зрозуміня для величезної ваги життєвого забезпечення та освідомлення про велику громадську і господарську працю, яку майже від самих своїх початків проводить на канадійському терені Український Народний Союз, можна сподіватися, що власне на Заході Український Народний Союз може здобути найбільший приплив нових членів. Помітний успіх п. Зорича в часі своєї подорожі по тих теренах потверджує правдивість його слів.

40-ліття ОУН в Ню Бронсвіку

Ню Бронсвік (Д. П. Д.). — Українська громада Ню Бронсвіку й Бавнд Бруку, Ню Джерзі підготовляється до вшанування цієї Річниці. Підготовою до Святкувань займається спеціяльний Громадський Комітет, до якого ввійшли всі активні місцеві організації. Програма святкувань: в ранніх годинах в неділю 7-го грудня 1969 р. у всіх українських Церквах будуть відправлені торжественні Служби Божі й Молебні за український нарід. По полудні в цей день, о год. 4:30 в залі „Скот Голл" Ратґерського університету при Коледж Авеню буде поставлений мистецький монтаж п. н. „Здобудеш Українську Державу" — Олега Лисяка. У виконанні артистів українського театру і співучасти СУМівського гуртка з Філядельфії. Режисер Богдан Паздрій, а при фортепіяні пані проф. Зоя Маркович.

ЛЕТЯТЬ ПТАХИ У ВИРІЙ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

рій — це не прогулянка, це — завдання. Хто навчив птахів?

Може й тому вся природа так любить і шанує птахів. Може й тому вони самі вміють співати лише чистими голосами. Може й тому зустрічають їх весною озера, поля і ліс квітами? Адже на крилатих у цілій природі засідають тільки лиси і тхорі...

***

... Метушаться понад очеретами останні групи шпаків. Перелітають мовчки, без співу, ніби перевіряють ще раз свої літні святині, залишаючи останні прохання сонним мавкам. Широко відслонюючи плесо, підняли з води берези свої коси, наче відкриваючи широкі брами крилатим у далекий вирій.

Ідеш, і шелест біжить крутою стежиною десь далі у ліс, кличе за собою. Але ви зосередились на останіх птахах, і тягне стежити за ними.

Ходіть, підемо на край озера, на узлісся. Там ще впіймаємо поклик останнього шнура птахів, як він вдарятиме об хмари. Нам з ними не летіти. Але зловіть крилатий помах у зіниці. Занесіть його у місто.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ:
ДО ЧИСЛА
за новим стилем до 15-го ГРУДНЯ 1969 року,
за старим стилем до 30-го ГРУДНЯ 1969 року
При замовленні, прошу зазначувати на котрі свята.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШЕВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

Розшук

Пошукую родин
ДІДЕНКІВ і ДАНИЛЕНКІВ
Прилучан Полтавщини.
Александер Стах
3909 W. Shubert Ave.
Chicago, Ill. 60647

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 6-го ГРУДНЯ 1969 р.

БРУКЛИН, Н. Й. Річні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького — 158 Відд. о год. 8-ій веч. в УНДомі при 216-218 Гренд Стріт, Бруклин, Н.Й. Присутність кожного члена і членки обов'язкова. На порядку: звіт уступаючої Управи і вибір нової. Просяться вирівняти вкладки, розмети за померлих членів і за автобусові білети на Союзівку. Після зборів — перекуска. Проситься приєднувати нових членів. — П. Дубовецький, предс., М. Кіт, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 7-го ГРУДНЯ 1969 р.

ФІНІКСВІЛЛ, Па. Річні збори 321 Відд. Б-ва св. ап. Петра і Павла о год. 1-ій по пол. в парохіяльній залі. Проситься про чисельну участь. На порядку: Звіт Управи за 1969 р. і вибір нової на 1970 р. Проситься вирівняти чл. вкладки. — І. Яворський, предс., В. Любер, касир, Д. Чук, секр.

НЕДІЛЯ, 14-го ГРУДНЯ 1969 р.

ДІТРОЙТ, Міш. Загальні річні збори Т-ва Запор. Січ — 75 Відд. о год. 1-ій по пол. в залі УНДому при вул. Мартин. На порядку: звіти Управи і Контрол. Комісії, вибір управи на 1970 рік. Проситься чл. прибути. — С. Леськів, рек. секр.

ПАРМА, Огайо. Місячні збори Т-ва Сокіл — 336 Відд. від 11 до 1-ої год. по пол. в церковній залі св. Йосафата при 5720 Стейт Рд. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — В. Шмагло, предс., Гр. Кісіль, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва М. Грушевського 219 Відд. о год. 10-ій рано в церковній залі, 675 So. 19th St. Проситься чл. прибути на збори. — Управа.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

З УВАГИ НА ЗАКІНЧЕННЯ БІЖУЧОГО РОКУ, АДМІНІСТРАЦІЯ ПРОСИТЬ ВСІ ТОВАРИСТВА ЧИ ПООДИНОКІ ОСОБИ, ЩО ДОВГУЮТЬ ЗА ОГОЛОШЕННЯ, ВИРІВНЯТИ ЇХ КОНЕЧНО НАЙДАЛІ ДО

15-го грудня 1969 року.

ТАРЗАН, Ч. 6286. Сотник Дикий Кіт вбиває лева

Скач вбік, Тарзане! — Ра-та-тат!